

Petri Saari

LT, radiologian erikoislääkäri
apulaisylilääkäri, Kuopion yliopistollinen
sairaala
SELYn hallituksen jäsen

Parasta terveydenhoitoa!

Eduskuntavaalien taas lähetessä on hyvä hetki miettiä, millaisiin asioihin oikeasti haluamme panostaa ja millä saamme Suomen edelleen pidettyä paikkana, jossa on hyvä ja turvallinen asua ja ihmiset elävät pitkään, terveinä sekä hyvinvoivina. Maailmantalouden alamäki ei tarjoa juurikaan näkymiä, joissa pystyisimme entiseen tapaan pitämään pystyssä rakenteita pelkästään osoittamalla lisää rahaa hyväksi koetuihin asioihin. Suomessa on kiivaasti pyritty kohti pohjoismaisen hyvinvointivaltion mallia, ja osittain siinä on onnistuttukin. Nyt vain lähitulevaisuus näyttää siltä, että joudumme oikeasti miettimään, mitä meidän kannattaa pitää ja mistä voimme luopua.

Me lääkärit olemme jo ammattimme puolesta kiinnostuneita suomalaisten terveydentilasta, ja jo valan velvoittamina olemme sitoutuneet edistämään kanssaihmissämme terveyttä. Terveydenhuoltoon panostaminen koetaan tärkeänä, ja on houkuttelevaa ajatella, että sairaaloihin ja terveydenhuoltoon panostamalla myös kansanterveys koheenee. Toisaalta terveyserojen on todettu viime vuosina kasvaneen, vaikka meillä nykyään panostetaan terveydenhuoltoon enemmän kuin koskaan ennen ja lääkäreitä on enemmän kuin ikinä. On myös jännittävää huomata, että Pohjois-Savossa, jossa on lääkäreitä väkilukuun suhteutettuna kaikkein eniten, jäädään keskimääräisessä eliniän ennusteessa alle maan keskiarvon. Vastikään uutisoitiin, että jopa pääkaupunkiseudun kaupunkien sisällä ihmisten terveydentilassa ja kuolleisuudessa on huikeita eroja, vaikka periaatteessa terveydenhuollon resurssien pitäisi kunnan sisällä olla tasaisesti jakautuneet.

Missä on vika?

Kun terveyttä ja sairastavuutta tarkastellaan analyttisesti ja tilastojen kautta, huomataan, että meillä lääkäreillä on kiusallisen vähän tekemistä sen kanssa, mihin – ja erityisesti kuinka varhain – ihmiset kuolevat. Sen sijaan kaikkien tilastojen mukaan koulutustaso selittää suurelta osin kaikki erot. Tautien ennaltaehkäisyä korostetaan toki meillekin sekä peruskoulutuksessa että sen jälkeen, mutta oikeasti tehokkain ennaltaehkäisy tapahtuu kauan ennen, kuin ihminen tulee yhdenkään lääkärin vastaanotolle. Mitä koulutetumpia ihmiset ovat, sitä pidempään ja terveempinä he elävät. Kaikista ei tarvitse tulla insinöörejä tai juristeja. Tärkeintä on koulun käyminen ja ennen kaikkea sivistyksen ja myös kulttuurin tuntemuksen haltuunotto.

Kun niukkuutta jaetaan, on populistin helppo tarttua sairaiden, vanhusten ja muiden heikkojen asemaan ja puolustaa heitä suu vaahdossa. Itse haluaisin kuitenkin, että oma kansanedustajani puolustaisi lasten ja nuorten peruskoulutusta kiivaammin kuin mitään muuta. Hyvin koulutetut nuoret ovat meidän tulevaisuutemme. Heidän kauttaan meillä saattaa olla tulevaisuudessa varaa tehdä jotakin muutakin, kuten esimerkiksi hoitaa vanhuksia ja muuten heikkoja. Ja mitä sivistyneempiä nuoremme ovat, sitä paremmin he voivat ja sitä vähemmän tarvitsemme resursseja terveydenhuoltoon.

Toivottavasti tulossa ovat hyvät vaalit, ja toivottavasti niissä keskitytään olennaiseen eli koulujärjestelmän kehittämiseen. Se on parasta terveydenhoitoa!